

Fotky s popisem se vztahují k probíhajícímu etnografickému výzkumu. V jeho rámci řeším problém, jak se dělá *běžný život*. Provádím terénní výzkum v organizaci Zámek, která poskytuje služby lidem označovaným jako lidé s mentálním postižením. Organizace prošla procesem transformace – velká ústavní budova byla uzavřena a někdejší obyvatelé Zámku začali využívat nových sociálních služeb. Jednou z nich je služba „Chráněné bydlení“. Klienti této služby žijí v domácnostech (bytech a rodinných domech) maximálně po 5 lidech a využívají služeb asistenta. Žijí životem, který by měl být běžný či normální, a měl by se co nejméně podobat životu v ústavu. Já zde pracuji jako asistent a v této pozici se účastním a pozoruji.

Sedím u úzkého jídelního stolu, u kterého jsou jen 2 židle – na jedné sedím já a na druhé, přímo proti mně, Dana. Daně je 65 let a už 8 let využívá služby Chráněné bydlení, kterou poskytuje organizace Zámek. Jako malá dostala obrnu a maminka se o ní prý nemohla postarat. Od mala žila po ústavech, které vedli řádové sestry. Když o tom vypráví, jmenuje různá místa a několik řeholních řádů. Ještě dnes navštěvuje sestry z řádu, který působí ve Městě. Dana v ústavech nejen žila, ale zároveň také pracovala.

Popíjíme kafe a při tom mi Dana vypráví, jak se starala o staré lidi. O jejich vztazích s řeholnicemi i civilními sestrami. Zážitky z různých domovů. Mluví o tom, jak z Domova v Bělé po změně politických poměrů v r. 1989 odešli řádové sestry a zůstali tam jen ty civilní. O tom, jak si pak našla bydlení na Zámku. Jak tam chvíli před zavřením budovy bydlela. Jak pak bydlela v domku asi 2 kilometry od současného bydliště, ale jak to pro ni bylo daleko pěšky do práce. Jak se přestěhovala sem, do bezbariérového bytu v historickém centru Města, kousek od náměstí.

Sedíme u stolu, popíjíme kafe a nikam nespěcháme. Šárka, Dany spolubydlící, tu teď není. Před 3 měsíci jí odvezli do psychiatrické léčebny. Moji spolupracovníci se domnívali, že se u Šárky začaly projevovat příznaky demence. Začala zapomínat. Zapomínala, že si vzala léky a že jedla. Zapomínala na to, co se stalo před chvílí. Šárka je náruživá kuřačka. Než jí odvezli, běhala prý zmatená v županu po náměstí a sháněla cigarety. Dana se Šárkou nevycházela dobře a je ráda, že je v bytě nyní sama.

Během hovoru si Dana občas vzpomene na Květu. Ta zde bydlela s Danou před Šárkou. S ní Dana vycházela dobře. Květa nemohla chodit a používala invalidní vozík. Bylo jí kolem čtyřiceti let. Naposled jsem ji viděl letos v létě, těsně před mým odjezdem na dovolenou. Říkala, že se bojí do nemocnice, kam měla jít na plánovanou operaci žaludku. Uklidňoval jsem ji, že jde o rutinní zákrok a že se není třeba obávat. Těsně před odjezdem z dovolené mi přišla zpráva od vedoucího týmu asistentů, že Květa ráno v nemocnici zemřela. Vůbec jsem to nechápal. Později jsem se dozvěděl, že ještě před operací museli Květu odvézt do nemocnice kvůli bolestem břicha. Po třech dnech jí propustili, že jí nic závažného není. Vzápětí se jí ale opět přitížilo, znovu jí odvezli do nemocnice a zde na „selhání orgánů“ zemřela.

Dopíjíme kávu, Dana se zvedá od stolu a podpíraje se hůlkou odchází do svého pokoje. Zde si sedne do křesla před televizí, bude vyšívat a při tom sledovat oblíbený kriminální seriál. Jak se s ní při jejím odchodu bavím, letmo si všimnu „něčeho“ na futru dveří. Přijde mi zvláštní, že do tohoto bytu chodím více jak rok a vidím to až teď. Když Jana odejde, jdu si „to“ prohlédnout zblízka. Vidím kresbu vytvořenou nárazy gumového kola invalidního vozíku do futra dveří, stopu všední každodennosti, vzpomínku na Květu.

